

Göteborgs kommun,

angered@angered.goteborg.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vättleskolan 4-9

i Göteborgs kommun

Tillsyn i Vättleskolan 4-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun under hösten 2015. Vättleskolan 4-9 besöktes av Skolinspektionen den 6-7 oktober och den 20 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 6

Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 visar att de genomsnittliga betygspoängen är lägre än motsvarande resultat för riket i samtliga ämnen. Lägst är resultatet i svenska som andraspråk som ligger på 6,4 för skolan att jämföras med 8,3 för riket. Även matematik som ligger på 6,9 för skolan är lägre än rikets 12,8.

Resultaten på nationella ämnesprov i årskurs 6 ligger under eller mycket under rikets genomsnitt i samtliga ämnen förutom i delprovet läsförståelse i svenska som andraspråk som är klart över rikets.

I insända dokument från skolan gällande läsåret 2014/15 framgår att färre än 60 procent av eleverna uppnått kunskapskraven i årskurs 6 i följande ämnen, engelska, matematik, fysik, religion, svenska och svenska som andraspråk. Lägst är resultaten i ämnet svenska, där 12 procent av eleverna har uppnått kunskapskraven. I svenska som andraspråk är motsvarande siffra 37 procent.

Årskurs 9

Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 visar att slutbetygen för eleverna i årskurs 9 ligger under riksgenomsnittet i flertalet ämnen, förutom i biologi, fysik, kemi, idrott och hälsa samt svenska som andraspråk där det ligger över eller i nivå med rikets resultat. Av eleverna i årskurs 9, läsåret 2014/15, uppnår 64 procent kunskapskraven i alla ämnen. Motsvarande siffra för riket är 77 procent.

Resultaten på nationella ämnesprov för läsåret 2014/15 i årskurs 9 ligger under eller mycket under riksgenomsnittet i samtliga ämnen utom i svenska som andraspråk där resultaten är i nivå med riket som helhet.

Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 läsåret 2014/15 är 212,4 jämfört med siffran för riket, som är 224,7. Det genomsnittliga meritvärde läsåret 2013/14 var 125,4.

Lsåret 2014/15 är 68 procent av eleverna i årskurs 9 på Vättleskolan behöriga att söka såväl yrkes- som högskoleförberedande gymnasieprogram att jämföras med rikets 85 procent.

Trygghet och studiero

Av skolans egen elevenkät gällande trygghet och studiero som genomförts i årskurs 5 läsåret 2014/15, framkommer att Vättleskolans resultat ligger något under genomsnittet för Göteborgs kommun. Lägst är resultatet rörande "Bemötande" där Vättleskolans resultat ligger på 76 index jämfört med genomsnittet för Göteborgs stad som är 87.

Enkäten genomfördes även med elever i årskurs 8, men resultaten redovisas inte på grund av för få svar.

I Skolinspektionens enkät som genomförs inför tillsynen framkommer att vårdnadshavare till elever i årskurs 4-9 är nöjda, även om resultatet ligger något lägre än genomsnittet för samtliga medverkande grundskolor, inom flertalet områden. "Trygghet" och "Elevens utveckling" ligger något högre jämfört med samtliga medverkande skolors resultat.

Resultaten från Skolinspektionens elevenkät i årskurs 5 är lägre än genomsnittet för samtliga medverkande grundskolors resultat inom alla områden utom för "Skolan är intressant" och "Att kunna påverka" som ligger något över. Lägst ligger "Eleverna följer ordningsreglerna" och "Eleverna stör på lektionerna". Båda dessa områden ligger klart under genomsnittet för alla medverkande grundskolor.

Resultaten för elevenkäten i årskurs 9 är i nivå med genomsnittet för alla medverkande grundskolor eller något över, förutom i "Delaktighet" och "Elevhälsa" som är något lägre.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-01-07
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Vättleskolan 4-9 visar att det finns brister i skolans arbete med studiero, främst för de yngre eleverna, som rektor och huvudman snarast måste åtgärda så att samtliga elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och utvecklas så långt som möjligt.

I såväl intervjuer som lektionsobservationer framkommer allvarliga brister i studieron. Trots olika insatser råder det vid tiden för tillsynen inte studiero för alla elever under alla lektioner. Elever i några klasser riskerar att inte få den undervisning de har rätt till på grund av brister i studieron.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 7 januari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Vid intervju uppger några av de yngre eleverna att de inte har studiero i klassen, att det inte är lugnt. Någon elev uttrycker att det har blivit bättre jämfört med förra terminen. Eleverna uppger att det finns elever som stör på lektionerna genom att gå runt och skrika. De berättar att eleverna som stör brukar få gå till ett annat rum och ha lektionen där. Någon elev säger att det finns elever som får vara utanför klassrummet hela lektionen. Ibland måste

eleverna gå till lärarrummet och hämta någon annan lärare som får hjälpa till om det är en elev som inte lyssnar på tillsägelse från klassläraren, uppger eleverna. Eleverna berättar också att det kan vara bättre eller sämre studiero på lektionerna beroende på vilken lärare det är som undervisar. De äldre eleverna uppger i intervju att det brukar vara blandat vad det gäller studieron. Det finns stunder där alla arbetar lugnt men det finns också lektioner där många stör, säger de. Någon säger att det inte går att koncentrera sig på lektionerna när det blir stökigt och att eleven då arbetar hemma istället. Det finns alltid elever som stökar på lektionerna men de har lärt sig stänga av så att de kan arbeta ändå, berättar eleverna. Vidare uppger eleverna att det är olika beroende på vilken lärare de har, att det är mest stökigt i ett av ämnena. Såväl yngre som äldre elever är överens om att studieron varierar beroende på undervisande lärare. Eleverna berättar att lärarna säger till de elever som stör eller så pratar de med hela klassen. De säger vidare att det brukar hjälpa ett tag men att det kan bli stökigt igen.

Elever från olika klasser uppger i samtal efter lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört att det är "kaos" på vissa lektioner. Flera elever uppger att de inte kan lära sig något på dessa lektioner. De säger att de är oroliga för att de redan har kommit efter i vissa ämnen. Några av eleverna säger att de tar hem arbete för att inte komma efter då de upplevt att de inte fått gjort tillräckligt på lektionen på grund av att det har varit stökigt. I andra ämnen kan det, enligt eleverna, hända någon enstaka gång att det inte är studiero men de uppfattar inte att det påverkar deras möjligheter att ta till sig undervisningen i dessa ämnen. De uppger vidare att de inte får tillräckligt med hjälp av alla lärare då all tid går åt till att läraren ska säga till de elever som stör.

Eleverna berättar att det ibland är så stökigt att de tvingas gå till någon annan lärare som har lektion och som måste komma in och säga till så att det blir lugnt.

Representanter för elevhälsoteamet uppger i intervju att det i de yngre elevernas klasser finns tillfällen då det inte råder studiero. Speciellt i någon årskurs har elevhälsoteamet blivit uppmärksammat på detta. De berättar att det är flera olika faktorer som spelar in, som att de inte fått alla möbler som de behöver eller att eleverna kommer från olika skolor och att lärarna är nya för eleverna.

Lärare för de yngre eleverna uppger att det inte alltid råder studiero på deras lektioner. Vid intervju efter lektionsobservationer som Skolinspektionen gjort uppger lärare att det kan vara svårt att få studiero om eleverna lektionen innan

inte har haft studiero. Då kan mycket tid gå åt till att lugna klassen, enligt lärare. Någon lärare uppger att det aldrig är lugn och ro i en av klasserna. Läraren säger att det inte går att undervisa för att eleverna stör och pratar så mycket hela tiden. Läraren säger att eleverna måste bli tysta innan det går att bedriva någon undervisning. Läraren uppger vidare att några elever inte har fått samma undervisning som de borde ha fått och som de andra klasserna har fått.

Rektorn uppger i intervju att hon är medveten om att det inte råder studiero i alla klasser. Rektorn har vidtagit åtgärder så som exempelvis en extra resurslärare vid några lektioner, lektionsbesök av rektorn och handledning med hjälp av kurator och specialpedagog. Det har även satts in åtgärd med arbetsterapeut i någon klass som ska titta på klassklimatet och komma med förslag på åtgärder. I en årskurs där det tidigare inte alltid var studiero har rektorn beslutat om omorganisation så att det nu alltid är två lärare i klasserna. Åtgärden har fått god effekt och nu råder studiero i denna årskurs, enligt rektorn. Enligt rektorn råder det oftast studiero bland de äldre eleverna.

Rektor uppger att hon är medveten om att det inte råder studiero under alla lektioner och för alla klasser och att det pågår ytterligare insatser för att komma till rätta med detta.

Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomförde framkom att det i några klasser vid flertalet tillfällen var bristande studiero. Vid observationerna förekom det att elever kastade pennor och annat i klassrummet, skrek rakt ut samt sprang runt i klassrummet. Det förekom även att någon lärare skrek på elever och på så vis bidrog till att störa studieron.

Av Skolinspektionens utredning framgår att utbildningen inte utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Åtgärder har vidtagits, exempelvis i form av handledning till lärare och extra lärarresurs i några klasser. Det framkommer dock vid intervjuer med rektorn, lärare, representanter för elevhälsan och elever att lektioner genomförs utan att det finns studiero i klassrummet. Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftade den bild som gavs i ett flertal av intervjuerna som Skolinspektionen genomförde.

Den bristande studieron är i vissa fall av så allvarlig karaktär att det kan medföra att eleverna inte får den undervisning som de har rätt till.

Huvudmannen och rektor måste snarast se till att undervisningen organiseras så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier,

färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-11-18
10 (12)

Dnr 43 - 2015:4634

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Gerd Pålsson Berg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vättleskolan 4-9

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Vättleskolan 4-9

Vättleskolan 4-9 är en skola med grundskolans årskurser 4-9. Göteborgs kommun är huvudman för skolan. Skolan är belägen i stadsdelen Angered och ligger strax norr om Angereds centrum. Skolan består av två olika byggnader, där årskurs 4 har en egen byggnad. På skolan finns även "Välkomsten", som är förberedelseklass för nyanlända elever.

Centralt i skolan ligger biblioteket, som har en anställd skolbibliotekarie.

Skolan har 379 elever, inklusive 12 elever som är mottagna i grundsärskolan.

Rektorn på skolan är även rektor för grundsärskolan. I skolledningen finns även en biträdande rektor.